

Dél-Afrikai borászati tanulmányút

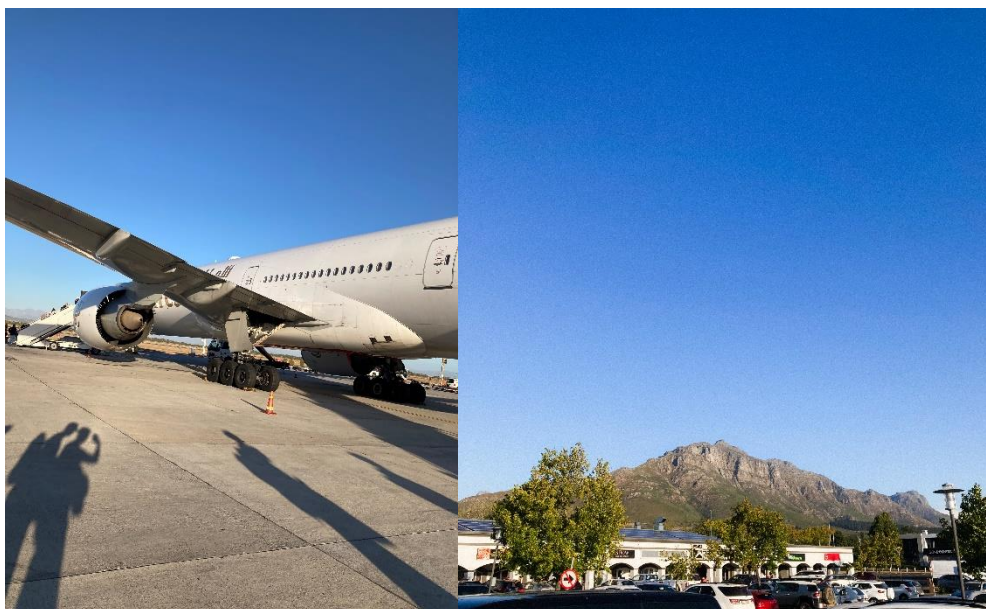
Stellenbosch élményei

Kósa Szabolcs – Szőlész-borász mérnök

1. Bevezetés

A dél-afrikai utazás gondolata 2024 novemberében vetődött fel, közvetlenül a Tokaj Wine Congress után. Már akkor egyértelmű volt számunkra, hogy ha lehetőségünk nyílik külföldi tapasztalatszerzésre, Stellenbosch lesz az úti célunk. Gyorsan kitűztük az időpontot, és megkezdtük az utazás előkészítését. A fő célunk egy rövid kutatás volt: szeretnénk megérteni, hogy a dél-afrikai édesborok készítése mennyiben tér el a tokaji hagyományoktól, valamint mélyebben beleásni magunkat a regeneratív szőlőtermesztés módszereibe. Emellett kíváncsiak voltunk arra is, hogy milyen egy nagy múltú szőlész-borász képzés egy másik kontinensen, és hogyan működnek az ottani borászatok a mindennapokban.

Őszintén szólva, mielőtt elindultunk, Afrikáról egy tipikus, kissé sztereotipikus kép élt bennünk: forróság, kaotikus közlekedés, gyengébb közbiztonság. Úgy képzeltük, hogy az európai viszonyokhoz képest minden sokkal hektikusabb és kiszámíthatatlanabb lesz. Ehhez képest már az első napokban kellemes meglepetések értek. A városok tisztábbak és rendezettebbek voltak, mint vártuk, a közlekedés meglepően jól szervezett volt, és a közbiztonság sem tűnt olyan rossznak, mint ahogyan azt előzetesen gondoltuk. Persze a helyiek mindig figyelmeztettek minket bizonyos környékekre, de összességében sokkal nyugodtabban mozogtunk, mint azt előzetesen reméltük. Már az első pillanattól kezdve éreztük, hogy ez az utazás sokkal többet fog adni annál, mint amit eredetileg vártunk.

2. Stellenbosch és az Egyetem

Stellenbosch Dél-Afrika egyik legjelentősebb borászati központja, Fokvárostól mindössze 40 kilométerre. A város nagyjából 80 ezer lakosú, de ennél sokkal nagyobbban érződik, hiszen tele van élettel, főként az egyetemista közösség miatt. Ahogy az ember kilép a belvárosból, a látványt szinte teljesen uralják a rendezett szőlőültetvények, amelyek a város környékének meghatározó részét képezik. Stellenbosch hangulata különleges egyensúlyt teremt a nyugodt kisvárosi életérzés és a pezsgő társadalmi élet között: a bárók, éttermek és kávézók szinte mindig tele vannak, a főutcákon pedig folyton fiatalok sétálnak, beszélgetnek vagy épp egy-egy előadásra sietnek.

Az egyetem első pillanattól kezdve lenyűgözött minket, mind méreteivel, mind felszereltségével. Már az érkezésünk napján barátságosan fogadtak minket, és miután elvégeztük a regisztrációt, egy kampsztúrán is részt vettünk. Ekkor döbrentünk rá igazán, hogy milyen hatalmas intézményről van szó. A borászati képzésük rendkívül modern és innovatív, nem véletlen, hogy rengetegen választják ezt a szakirányt. A főépületben minden adott a szőlész-borász hallgatók számára: több csúcstechnológiával felszerelt labor, kutatóközpontok és egy kísérleti pince, ahol a diákok saját kezűleg próbálhatják ki a legkülönbözőbb borkészítési technológiákat. Már az első nap után egyértelmű volt számunkra, hogy itt rengeteg új tudást és tapasztalatot fogunk szerezni.

3. Borászat-látogatások és szakmai tapasztalatok

A dél-afrikai borászatok látogatása során rengeteg izgalmas tapasztalattal gazdagodtunk, hiszen összesen 12 pincészetet jártunk végig, mindegyikben újabb és újabb érdekességeket fedezve fel. Az egyik legmeglepőbb eljárás, amellyel talákoztunk, az volt, hogy a szüret végéhez közeledve megmaradt szőlőt botrytisszel permetezik le, majd ezt különböző gyümölcslevekbe keverik, és vízzel hígítják fel – ez a technika egészen eltér attól, amit Európában megszoktunk. A termesztési módszerek terén is nagy különbségeket figyeltünk meg. A helyi gazdák a természetes ökoszisztémára támaszkodva ragadozókkal védekeznek a kártevők ellen. Emellett komoly figyelmet fordítanak a talajtakarásra: télen szabadon engedik a teheneket a szőlősorok között, hogy trágyájukkal természetes tápanyag-utánpótlást biztosítsanak, sőt, egyes farmokon csirketollakat szórnak ki a sorok közé, amely segíti a talaj vízmegtartását és egészségének megőrzését.

A fenntarthatóság és az innováció szintén kiemelt szerepet játszik a dél-afrikai borászatok működésében. Az erőforrások hatékony felhasználása érdekében egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek a víz- és CO₂-újrahasznosításra, valamint a regeneratív szőlőtermesztési technikákra,

amelyekkel a talaj hosszú távú egészségét igyekeznek megőrizni. Érdekes módon, bár Európában egyre több borászat tér át a bio művelésre, itt inkább a fenntartható gazdálkodást részesítik előnyben, mert a méretbeli és időjárási sajátosságok miatt a teljes biotermesztés kockázatosabb lenne. Emellett szinte minden borászatnál található valamilyen extra szolgáltatás: éttermek, múzeumok vagy látogatóközpontok, amelyek hozzájárulnak a pincészetek bevételeihez és a borkultúra népszerűsítéséhez.

Természetesen a borok kóstolása sem maradhatott el, és több olyan tétellel találkoztunk, amelyek igazán maradandó élményt nyújtottak. Volt néhány bor, ami különösen emlékezetes:

- Benguela Cove 2020 édes bora,
- Klovenburg 8 Feet 2022
- Intelego Sleeping Co Pilot
- Neethlingshof Owl Post Pinotage 2022.
- Oldenburg Chenin Blanc és Chardonnay 2023,

Ezek a borok kiválóan tükrözték a régió terroirját, a borász gondolkodásmódját és ezzel kiemelkedtek a kóstolósorból. A látogatások során nemcsak az egyes borok karakterét ismerhettük meg, hanem azt a filozófiát is, amely a helyi borászokat vezérli – a természet tisztelete, az innovációra való nyitottság és a borkészítés művészetének szeretete mind visszaköszönt a poharakban.

4. Borfesztivál és társasági élmények

A borfesztivál felejthetetlen élmény volt, hiszen a borok mellett a hangulat is magával ragadott bennünket. Már az első pillanattól érezhető volt, hogy itt a borkóstolás nem csupán egy gasztronómiai élmény, hanem egy közösségi esemény is, ahol az emberek együtt ünneplik a helyi borászatokat és a régió hagyományait. A fesztiválon rengeteg fiatal vett részt, a háttérben élőzene szólt, és mindenki felszabadultan élvezte a borokat, a beszélgetéseket és a jó társaságot. Hat borászat tételeit kóstoltuk végig, és érdekes volt látni, hogy szinte mindenhol egy nagyon erős minőségi átlagot hoztak – még az olcsóbb borok is kiválóak voltak, ami Európában nem mindig jellemző. Dél-Afrikában úgy tűnik, a borkészítés nemcsak tradíció, hanem szenvedély is, amit a fesztivál vibráló hangulata tökéletesen tükrözött.

5. Kulturális és személyes élmények

A dél-afrikai gasztronómia és természeti szépségek ugyanolyan lenyűgözőek voltak, mint a borok. A helyi konyha egyik különlegessége, amit kipróbáltunk, a grillezett báránymáj volt, amely meglepően ízletesnek bizonyult, és mindannyiunk kedvence lett. Az étkezések itt nem csupán az ételekről szólnak, hanem közösségi események is – ezt tapasztaltuk meg a braai során, ami a dél-afrikai grillezés hagyományos formája. Ez nem csupán egy egyszerű sütögetés, hanem egy társasági esemény, ahol az emberek összegyűlnek, beszélgetnek, és együtt élvezik a finom fogásokat.

A természet szerelmeseiként nem hagyhattuk ki a környék természeti csodáit sem. A Table Mountain túra csodálatos panorámát nyújtott Fokvárosra, de az igazi kihívást a Jonkershoek Nemzeti Park 30 kilométeres túrája jelentette. A festői táj és a lenyűgöző hegyvidéki környezet mellett volt egy váratlan nehezítő tényező: a táv felénél elfogyott a vizünk. Ez nemcsak fizikailag tette próbára a csapatot, hanem egy igazi túlélőleckének is beillett, amit utólag már inkább kalandos emlékként őrzünk. Az egyik legváratlanabb, de egyben legjobb élményünk egy Stellenbosch University és a Fokvárosi Egyetem közötti rögbimeccs volt. A hangulat olyan volt, mintha egy amerikai sportfilmbe csöppentünk volna: hatalmas stadion, őrjöngő szurkolók,

a csapat kabalaállata, óriási kivetítők, és mindenhol kitelepült árusok, akik hamburgert, hot dogot árultak. Az egész esemény inkább egy fesztiválra emlékeztetett, mint egy szimpla sporteseményre – az emberek nemcsak a meccs miatt voltak ott, hanem azért is, hogy együtt bulizzanak, énekeljenek és jól érezzék magukat. Egyértelműen az egyik legautentikusabb dél-afrikai élményünk volt!

6. Összegzés és tanulságok

A szakmai tanulságok közül a regeneratív szőlőtermesztés volt a legkiemelkedőbb, mivel Dél-Afrikában ez egyre nagyobb szerepet kap, és fenntarthatóbb megoldásokat kínál. Ezen kívül megismerkedtünk alkoholcsökkentési eljárásokkal, valamint a botritisszel történő permetezés alkalmazásával, ami az édes borok készítésében fontos szerepet játszik.

Személyesen is sokat tanultunk, nemcsak szakmailag, hanem kulturálisan is. Az utazás új perspektívát adott a borászat és a fenntarthatóság terén, és olyan helyi hagyományokkal ismerkedtünk meg, amelyek sokat gazdagítottak minket. Mindenkinek ajánljuk, hogy merjen belevágni egy ilyen utazásba, mert rengeteg új élményt és tudást nyújt!

